

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

XIIe KAMER

A R R E S T

nr. van 29 juni 2026
in de zaak

In zake :

bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat
kantoor houdend te

bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

het VLAAMSE GEWEST
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten
kantoor houdend te

bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 28 maart 2024, strekt tot de nietigverklaring van de beslissing van het afdelingshoofd van de afdeling Dierenwelzijn van het departement Omgeving van de Vlaamse Overheid van 6 februari 2024 waarbij de hond van verzoeker in volle eigendom wordt gegeven aan het erkend asiel waar de hond op dat ogenblik verbleef.

II. Verloop van de rechtspleging

2. Bij arrest nr. van 24 december 2024 is de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing verworpen.

Verzoeker heeft een verzoekschrift tot voortzetting van de rechtspleging ingediend.

Verzoeker heeft een toelichtende memorie ingediend.

Eerste auditeur heeft een verslag opgesteld.

Verzoeker heeft een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De verwerende partij heeft een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 21 mei 2026.

Staatsraad heeft verslag uitgebracht.

Advocaat , die *loco* advocaat verschijnt voor verzoeker, en advocaat Elliot Missault, die *loco* advocaten verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3. In het arrest nr. van 24 december 2024, waarbij de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing is verworpen, worden de feiten als volgt, weergegeven:

“3.1. Na een telefonische oproep over de mishandeling van een hond op straat begeeft een inspecteur van de lokale politie zich op 27 januari 2024 ter plaatse van het incident, waar hij de hond van de verzoekende partij aantreft met enkele

omstaanders. Na het aanhoren van de getuigen en verzoeker beslist de inspecteur de hond in beslag te nemen en te laten overbrengen naar een erkend asiel.

3.2. Verzoeker wordt op 3 februari 2024 gehoord.

3.3. Op 6 februari 2024 beslist het afdelingshoofd van de afdeling Dierenwelzijn van het departement Omgeving om de hond in volle eigendom te geven aan het erkend asiel waar de hond verblijft. Dit is de bestreden beslissing.

3.4. De hond werd inmiddels door het asiel overgedragen aan een derde met een ‘overeenkomst voor plaatsing van dieren’.”

IV. Onderzoek van de middelen

Vooraf

4. Verzoeker voert in drie afzonderlijke middelen de schending aan van het zorgvuldigheidsbeginsel (eerste middel), het evenredigheids-, het redelijkheids- en het proportionaliteitsbeginsel (tweede middel) en de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 ‘betreffende de uitdrukkelijk motivering van de bestuurshandelingen’ (hierna: wet van 29 juli 1991) (derde middel). De vraag naar de schending van het redelijkheids- en het evenredigheidsbeginsel is pas aan de orde, als vaststaat dat de bestreden beslissing steunt op deugdelijke (materiële) gronden. Het past derhalve eerst het derde middel te onderzoeken.

A. Derde middel

Uiteenzetting van het middel

5. In het verzoekschrift voert verzoeker in het derde middel de schending aan van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 (. Hij vat het middel voor het eerst in de toelichtende memorie als volgt samen:

“De Formele Motiveringswet vereist dat eenzijdige rechtshandelingen met individuele strekking uitdrukkelijk en afdoende gemotiveerd worden, met vermelding van de juridische en feitelijke gronden waarop zij steunen[...]. Een geldige motivering moet (1) kenbaar, (2) feitelijk juist en (3) draagkrachtig zijn. Hoewel de Raad van State niet in de plaats treedt van het bestuur, moet zij in haar wettigheidstoezicht nagaan of de overheid haar appreciatiebevoegdheid correct heeft uitgeoefend, vertrekkend van juiste en volledig onderzochte feiten. In deze zaak wordt de motivering grotendeels gebaseerd op het initieel PV, terwijl de daarin opgenomen vaststellingen niet stroken met het verslag van de dierenarts. De feiten zijn dus niet onbetwistbaar en kunnen niet als feitelijk juist worden beschouwd.

Bovendien laat de overheid relevante elementen uit het dossier, waaronder de verklaring van verzoekende partij en contextuele gegevens over de toestand van de hond, volledig buiten beschouwing. Een selectieve beoordeling van het dossier is in strijd met de motiveringsplicht. Wanneer de overheid een zware maatregel treft, zoals de niet-teruggave van een huisdier, geldt een verhoogde motiveringsplicht. In casu werden geen minder ingrijpende alternatieven overwogen, en de verwijzing naar het voorzorgsprincipe blijft algemeen en weinig concreet toegepast op de feiten.

De bestreden beslissing is voornamelijk gesteund op drie elementen: het PV, het verhoor van verzoeker en het dierenartsverslag. Die elementen zijn echter onvolledig en worden selectief geïnterpreteerd. De verklaringen van anonieme getuigen zijn niet verifieerbaar, het verhoor van verzoeker wordt louter tegen hem gebruikt, en het dierenartsverslag bevat bevindingen die deels normaal zijn voor een dertienjarige hond. De emotionele betrokkenheid van verzoeker en zijn zorg voor het dier blijven onbesproken.

De motieven van de beslissing schieten bijgevolg tekort in feitelijke juistheid, zorgvuldigheid en draagkracht. De motivering voldoet niet aan de wettelijke vereisten en kan de genomen maatregel niet rechtens verantwoorden.”

6. In de toelichtende memorie licht verzoeker – na de hiervoor weergegeven samenvatting van het middel – voorts toe dat het nog steeds niet duidelijk is waarom werd besloten tot een dermate ingrijpende maatregel. Het louter verwijzen naar getuigenissen van derden volstaat daartoe volgens verzoeker niet. Voorts verwijst verzoeker naar rechtspraak van de Raad van State.

7. In de laatste memorie repliceert verzoeker op het auditorsverslag. Hij zet uiteen dat in tegenstelling tot wat het auditoraat aanneemt, de bijzonder bewijswaarde van een proces-verbaal van politieambtenaren zich niet uitstrekt tot de inhoud van de getuigenverklaringen die daarin worden opgenomen. Het proces-verbaal heeft enkel bewijskracht tot het tegenbewijs is geleverd met betrekking tot de vastgestelde overtredingen. Volgens rechtspraak van het Hof van Cassatie heeft deze bijzondere bewijswaarde enkel betrekking op de materiële en zintuiglijke vaststellingen. Verzoeker herhaalt voorts dat de vaststellingen te wijten aan de leeftijd van de hond niet verantwoord zijn waarom een teruggave onverantwoord zou zijn. Bovendien worden volgens verzoeker de positieve elementen uit het dierenartsverslag genegeerd.

Beoordeling

8. De artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 verplichten het bestuur in de akte de juridische en feitelijke overwegingen op te nemen die aan de beslissing ten grondslag liggen, en dat op “afdoende” wijze. Het afdoend karakter van de motivering betekent dat de motivering pertinent moet zijn, dit wil zeggen dat ze duidelijk met de beslissing te maken moet hebben, en dat ze draagkrachtig moet zijn, dit wil zeggen dat de aangehaalde redenen moeten volstaan om de beslissing te dragen.

De belangrijkste bestaansreden van de motiveringsplicht, zoals die wordt opgelegd door de voormelde wet van 29 juli 1991, bestaat erin dat de betrokkene in de hem aanbelangende beslissing zelf de motieven moet kunnen aantreffen op grond waarvan ze werd genomen, opdat de betrokkene met kennis van zaken zou kunnen uitmaken of het aangewezen is de beslissing met een annulatieberoep te bestrijden.

Hoewel de formelemotiveringsplicht het bestuur er niet toe verplicht uitdrukkelijk te antwoorden op alle door de bestuurse opgeworpen argumenten, moet uit zijn beslissing wel kunnen worden opgemaakt dat het verweer van de bestuurse daadwerkelijk in de besluitvorming is betrokken. Hieruit volgt dat het bestuur niet uitvoerig moet antwoorden op elk van deze argumenten, noch moet elk argument van de betrokkene uitdrukkelijk worden weerlegd. Wel moet impliciet of expliciet blijken dat de argumentatie van de betrokkene in de besluitvorming werd betrokken en moet hieruit minstens impliciet kunnen worden afgeleid waarom de argumenten in het algemeen niet werden aanvaard.

Bij het onderzoek naar het afdoende karakter van de formelemotiveringsplicht moet voorts worden rekening gehouden met het geheel van de formele motivering en niet met een of meerdere onderdelen van de motivering op zich. De motivering in haar geheel moet immers afdoende zijn.

9. De bestreden beslissing is als volgt formeel gemotiveerd:

“De vaststellingen en foto’s geacteerd in pv
dd. 27/01/2024:

- Getuigen zouden gemerkt hebben dat [verzoeker] zijn hond had geslagen.
- De hond is zeer mager – de ribben kunnen worden gezien – en heeft een onverzorgde uitstraling. De hond lijkt angstig doordat hij de staart tussen zijn achterste poten steekt.
- [Verzoeker] zegt dat zijn hond aan het spelen was met de hond van voorbijgangers en dat hij zijn hond heeft willen terugtrekken. Hierdoor heeft hij een duw aan de hond gegeven. Hij ontkent dat hij zijn hond geslagen heeft.
- Uit het samenhangende verhaal van getuigen blijkt dat [verzoeker] een stok naar de hond heeft gegooid. De stok kaatste van de grond op de kop van de hond. Zonder enige aanleiding zou [verzoeker] de hond een trap in zijn zij gegeven hebben. Volgens 1 van de getuigen zou [verzoeker] zijn hond regelmatig hard aanpakken wanneer deze niet naar zijn bevelen luistert. Verschillende voorbijgangers getuigen dat [verzoeker] zijn hond vaker mishandelt in het openbaar.

Het verhoor van [verzoeker] op 03/02/2024 waarin hij onderstaande verklaart:

- Hij heeft zijn hond, _____, sinds hij een pup is en de hond is nu 13 jaar oud. Zijn hond is zijn beste vriend en hij zou hem nooit iets aandoen.
- Als hij met zijn hond gaat wandelen, gooit hij een stok weg met de bedoeling dat hem apporteert. Als hij dit doet, krijgt hij een beloning.
- Op een gegeven moment heeft hij tegen de stok gestampt, maar zeker niet tegen zijn hond. De mensen die wat verder stonden hebben misschien gedacht dat hij tegen zijn hond stampte, maar dat is zeker niet gebeurd.
- Hij is van mening dat hij zijn hond goed verzorgt. Zijn hond krijgt de nodige inentingen en hij geeft hem goed eten.
- Zijn hond is topfit. Hij heeft geen overgewicht, maar is zeker niet te mager.
- Hij wil zijn hond zo snel mogelijk terug.

Het dierenartsverslag van het asiel waaruit blijkt:

- _____ is te mager
- _____ heeft cataract

Overwegende dat door meerdere onafhankelijke getuigen werd vastgesteld dat [verzoeker] zijn hond heeft gestampt.

Overwegende dat verschillende getuigen reeds meermaals hebben opgemerkt dat [verzoeker] zijn hond in het openbaar mishandelt.

Overwegende dat vanuit het voorzorgsprincipe een teruggave van de hond onverantwoord zou zijn.

De hond heeft geen reële verkoopwaarde, minstens geen waarde die in verhouding staat tot de kosten van transport, opvang, huisvesting en verzorging overeenkomstig zijn ethologische en fysiologische behoeften.”

10. Op basis van deze formele motivering weet verzoeker om welke redenen de bestreden beslissing is genomen en ze stelt verzoeker in staat de bestreden beslissing in rechte te betwisten. Verzoeker overtuigt voorts niet dat die formele motivering niet afdoende zou zijn, noch dat de motieven feitelijk onjuist zouden zijn.

11. Uit de formele motivering blijkt dat de vaststellingen, dat verzoeker de hond stampt en mishandelt, de dragende motieven zijn van de

bestreden beslissing. Het argument van verzoeker, dat de vaststellingen van de verbalisanten niet stroken met het dierenartsverslag, faalt, daar uit de beide documenten blijkt dat de hond “zeer” of “te” mager is. In de mate dat verzoeker verwijst naar tegenstellingen over het angstig, dan wel vrolijk gedrag en het al dan niet voldoende verzorgd zijn van de hond, merkt de Raad van State op dat deze ogenschijnlijke tegenstellingen geen afbreuk kunnen doen aan de dragende motieven van de bestreden beslissing.

In tegenstelling tot wat verzoeker aanvoert, blijkt uit de formele motivering wel degelijk waarom het teruggeven van de hond onverantwoord wordt geacht. Volgens verzoeker is de verwijzing naar het voorzorgsprincipe te vaag en algemeen, doch verzoeker verliest hierbij uit het oog dat die verwijzing niet los kan worden gezien van de overwegingen in de formele motivering die eraan voorafgaan. De formele motivering moet immers *in globo* worden beoordeeld en afdoende zijn. In de mate dat verzoeker oordeelt dat de bestreden beslissing moet aantonen waarom ze noodzakelijk was, geeft verzoeker voorts een draagwijdte aan de formelemotiveringsplicht die er niet in is vervat.

De kritiek van verzoeker dat de foto's en de vaststellingen in het proces-verbaal subjectief en niet juist zijn, doet niet anders oordelen. Nog daargelaten dat de vaststellingen door de verbalisanten zelf gedaan wel degelijk zijn bekleed met een bijzondere bewijswaarde, volstaat het loutere standpunt, dat die vaststellingen niet juist zijn, niet om het vermoeden van wettigheid waarmee een bestuurshandeling is bekleed, aan het wankelen te brengen.

Het argument dat de identiteit van de getuigen niet kan worden nagegaan, faalt, daar die identiteit duidelijk blijkt uit de processen-verbaal van de verhoren van die getuigen. Het standpunt van verzoeker dat niet kan worden nagegaan of die getuigen wel betrouwbaar zijn, volstaat in zijn algemeenheid niet om die getuigenverklaringen terzijde te schuiven. Verzoeker voert immers geen enkel argument aan dat vragen zou kunnen doen rijzen over de betrouwbaarheid van de getuigen.

De formelemotiveringsplicht houdt voorts niet in dat de bestreden beslissing de integrale verklaring van verzoeker moet vermelden. In de mate dat verzoeker uitgaat van het tegendeel, faalt zijn argumentatie in rechte.

In de mate dat verzoeker aanvoert dat het dierenartsverslag ook gunstige vaststellingen bevat, die niet in de formele motivering zijn vermeld, herhaalt de Raad van State dat die gunstige vaststellingen geen afbreuk doen aan de dragende motieven van de bestreden beslissing.

12. In de mate dat verzoeker in de toelichtende memorie aanvullend verwijst naar rechtspraak van de Raad van State om zijn grief kracht bij te zetten, wijst de Raad van State erop dat het Belgisch recht geen precedentenwerking kent, zodat verzoeker er derhalve geen leer uit kan halen.

13. Het argument in de laatste memorie, dat de bijzondere bewijswaarde die aan een proces-verbaal toekomt uitsluitend betrekking heeft op de materiële en zintuiglijke vaststellingen door de verbalisanten zelf en zich niet uitstrekt tot de inhoud van de getuigenverklaringen, doet niets anders oordelen.

De bestreden beslissing steunt in wezen op drie getuigenverklaringen die zijn opgenomen in een proces-verbaal. Verzoeker zet niet uiteen waarom de verwerende partij de bestreden beslissing niet zou kunnen steunen op deze drie verklaringen, ook al zijn ze niet met een bijzondere bewijswaarde bekleed, noch wat die verklaringen ongeloofwaardig of onbetrouwbaar zou maken.

14. Uit wat voorafgaat, volgt dat het derde middel niet gegrond is.

B. Eerste middel

Uiteenzetting van het middel

15. In het verzoekschrift voert verzoeker in het eerste middel de schending aan van het zorgvuldigheidsbeginsel. Hij vat het middel voor het eerst in de toelichtende memorie als volgt samen:

“De bestreden beslissing werd genomen zonder het vereiste zorgvuldige feitenonderzoek. De overheid baseerde zich uitsluitend op één proces-verbaal en verrichtte geen aanvullend onderzoek zoals een huisbezoek, contact met de dierenarts of bemiddelingspoging. Alternatieve maatregelen werden niet onderzocht of afgewogen, terwijl dit wel van een normaal zorgvuldig bestuur mag worden verwacht.

Ook ontbreekt essentiële informatie: verzoeker weet zelfs niet aan welk asiel zijn hond werd toegewezen. Deze summiere en onvolledige aanpak, in een emotioneel geladen context, maakt duidelijk dat de beslissing in strijd is met het zorgvuldigheidsbeginsel en daarom onrechtmatig is.”

16. In de toelichtende memorie licht verzoeker – na de hiervoor weergegeven samenvatting van het middel – voorts toe dat van een normaal en zorgvuldig handelend bestuur mag worden verwacht dat het een grondig en zorgvuldig onderzoek voert, vooraleer een dergelijk ingrijpende beslissing wordt genomen. Volgens verzoeker is van het nemen van een beslissing met kennis van zaken te dezen geen sprake, daar de verwerende partij zich louter baseert op één proces-verbaal en de getuigenissen van personen die op eigen initiatief de hond hebben afgenomen van verzoeker.

17. In de laatste memorie repliceert verzoeker op het auditoraatsverslag. Hij zet uiteen dat de beoordeling of de verwerende partij zorgvuldig heeft gehandeld, moet gebeuren binnen de discretionaire beoordelingsbevoegdheid van de verwerende partij die een keuze heeft tussen verschillende mogelijke bestemmingen. Volgens verzoeker moet het bestuur in bepaalde omstandigheden op grond van het zorgvuldigheidsbeginsel bijkomend onafhankelijk onderzoek verrichten. Volgens verzoeker is dit te dezen aan de orde, daar de verwerende partij zich louter baseert op één proces-verbaal en de getuigenissen van personen die op eigen initiatief de hond van hem hebben

afgenomen. Voorts voert verzoeker aan dat een bestemmingsbeslissing, waarbij de volle eigendom van het dier wordt overgedragen aan een erkend asiel, slechts kan worden genomen wanneer blijkt dat de eigenaar niet in staat is te voldoen aan de bepalingen van de dierenwelzijnswet. Tot slot voert verzoeker aan dat hij niet nuttig werd gehoord. Verzoeker werd immers niet gehoord door de verwerende partij, maar door een inspecteur van politie die niet bevoegd is om de bestreden beslissing te nemen. Daarenboven werd aan verzoeker, voorafgaand aan zijn verhoor, niet meegedeeld welke bestemmingsmaatregel werd overwogen.

Beoordeling

18. Krachtens het zorgvuldigheidsbeginsel moet elk bestuur zich gedragen zoals een voorzichtig en redelijk handelend bestuur, geplaatst in dezelfde omstandigheden. Het zorgvuldigheidsbeginsel houdt onder meer in dat het bestuur zijn beslissing op zorgvuldige wijze moet voorbereiden. Dit impliceert dat de beslissing dient te steunen op werkelijk bestaande en concrete feiten, die met de vereiste zorgvuldigheid werden vastgesteld. Het bestuur is onder meer verplicht om zorgvuldig te werk te gaan bij de voorbereiding van de beslissing en de feitelijke en juridische aspecten van het dossier deugdelijk te onderzoeken, zodat het met kennis van zaken kan beslissen.

Het komt aan verzoeker toe om met concrete gegevens aannemelijk te maken dat de handelwijze van het bestuur niet doet blijken van het vereiste zorgvuldig handelen. Het formuleren door verzoeker van eigen aannames, veronderstellingen en kritieken, zonder enig begin van bewijs, volstaat niet om aannemelijk te maken dat de bestreden beslissing op een onzorgvuldige wijze tot stand is gekomen.

19. Verzoeker acht de zorgvuldigheidsplicht geschonden, doordat de verschillende mogelijke bestemmingen niet zorgvuldig werden afgewogen en er geen verder onderzoek gebeurde, zoals een huisbezoek, een bevraging van de gebruikelijke dierenarts, een buurtonderzoek of een bemiddelingsgesprek.

Bij de beoordeling van het derde middel werd vastgesteld dat de bestreden beslissing afdoende formeel gemotiveerd is en steunt op de dragende motieven dat verzoeker de hond stampet en mishandelt, wat blijkt uit drie afzonderlijke getuigenverklaringen waarvan verzoeker niet aantoonde dat ze onbetrouwbaar of ongeloofwaardig zouden zijn. In die omstandigheden overtuigt verzoeker niet dat de handelwijze van het bestuur – waarbij het steunt op die getuigenverklaringen – niet doet blijken van het vereiste zorgvuldig handelen. Het loutere standpunt van verzoeker dat er verder onderzoek moest gebeuren, volstaat niet om aannemelijk te maken dat de bestreden beslissing op een onzorgvuldige wijze tot stand is gekomen. Verzoeker zet immers niet uiteen hoe dat verder onderzoek afbreuk zou kunnen doen aan de vaststellingen die de bestreden beslissing dragen, noch waarom het zorgvuldigheidsbeginsel zich ertegen zou verzetten dat de bestreden beslissing steunt op één proces-verbaal en de drie getuigenverklaringen die zich in het administratief dossier bevinden.

Verzoeker overtuigt evenmin dat de verwerende partij in de bestreden beslissing zou moeten vermelden aan welk erkend asiel de hond is toevertrouwd. Het zorgvuldigheidsbeginsel vereist dit alleszins niet.

20. In de mate dat verzoeker in de laatste memorie aanvoert dat een bestemmingsbeslissing waarbij de volle eigendom van het dier wordt overgedragen aan een erkend asiel slechts kan worden genomen wanneer blijkt dat de eigenaar niet in staat is te voldoen aan de bepalingen van de dierenwelzijnswet, alsook dat hij niet nuttig werd gehoord, bemerkt de Raad van State dat verzoeker die argumenten reeds had kunnen aanvoeren en ontwikkelen in het verzoekschrift. In die mate geeft verzoeker aldus in wezen, op laattijdige en niet-ontvankelijke wijze, een nieuwe grondslag aan zijn middel. Die argumenten zijn derhalve laattijdig en niet ontvankelijk.

21. Uit wat voorafgaat, volgt dat het eerste middel niet gegrond is.

C. Tweede middel

Uiteenzetting van het middel

22. In het verzoekschrift voert verzoeker in het tweede middel de schending aan van het evenredigheids- het redelijkheids- en het proportionaliteitsbeginsel. Hij vat het middel voor het eerst in de toelichtende memorie als volgt samen:

“De bestreden beslissing schendt in meerdere opzichten het evenredigheids-, redelijkheids- en proportionaliteitsbeginsel. Volgens vaste rechtspraak mag er geen kennelijke wanverhouding bestaan tussen de ernst van de verweten feiten en de zwaarte van de opgelegde maatregel. In casu wordt de hond van verzoeker in volle eigendom overgedragen aan een derde, zonder dat alternatieve, minder ingrijpende maatregelen werden onderzocht of gemotiveerd.

Verzoeker is diep geraakt door de maatregel. Zijn emotionele betrokkenheid, de langdurige zorg voor zijn hond en de diverse ondersteunende getuigenissen (7 schriftelijke verklaringen en een uitgebreide getuigenis van een vrijwilliger uit het asiel) tonen aan dat hij een zorgzame eigenaar is. Ook het medisch verslag bevestigt dat de hond in goede gezondheid verkeert voor zijn leeftijd - met verzorgde vacht, normale huid, geen parasieten en een vrolijk gedrag. Van enige mishandeling is geen sprake.

Desondanks werd zonder verdere motivering beslist tot overdracht in eigendom, terwijl artikel 42, § 2, Dierenwelzijnswet andere opties voorziet. Er blijkt nergens uit het dossier dat werd onderzocht of het dierenwelzijn bij teruggave in gevaar zou zijn, noch werd rekening gehouden met de context of de mogelijkheid van voorwaarden bij een eventuele teruggave.

De motieven van de overheid steunen hoofdzakelijk op niet-verifieerbare getuigenissen en het proces verbaal, terwijl de verklaring van verzoeker én het gunstige medisch verslag onvoldoende werden meegewogen. Foto's [...] en verklaringen bevestigen dat de hond in een veilige en vertrouwde omgeving verbleef, zonder voorafgaande problemen of klachten.

Daarbij wordt het voorzorgsprincipe onterecht en eenzijdig ingeroepen. Dit beginsel veronderstelt ook dat het welzijn van het dier gediend is met stabiliteit en emotionele veiligheid. Het verslag van een vrijwilliger uit het asiel wijst er net op dat het verblijf daar negatieve gevolgen heeft gehad voor de hond (verandering in vacht, stress).

Ten slotte ontbreekt elke redelijke afweging in de beslissing: er wordt geen termijn voor herziening vermeld, geen voorwaarden gesteld voor mogelijke teruggave, en nergens wordt uitgelegd waarom geen andere maatregelen overwogen werden. Gelet op de beschikbare waarborgen en de beperkte ernst van de verweten feiten, is het opleggen van de zwaarst mogelijke sanctie disproportioneel.

Verzoeker heeft aangetoond dat hij steeds het welzijn van zijn hond vooropstelde en dat de maatregel niet in verhouding staat tot het nagestreefde belang. De beslissing is dan ook onredelijk, niet afdoende gemotiveerd en schendt de fundamentele bestuursrechtelijke beginselen van evenredigheid en proportionaliteit.”

23. In de toelichtende memorie licht verzoeker – na de hiervoor weergegeven samenvatting van het middel – voorts toe dat zowel de inbeslagname als de bestemmingsbeslissing onredelijk en disproportioneel zijn, daar ze zijn genomen louter op basis van “het ‘tak-incident’ en enkele verklaringen van passanten die vanuit hun ooghoek ‘iets’ hebben zien gebeuren, of zelfs later aangeven dat ze eigenlijk niks gezien hebben”. Voorts herhaalt verzoeker dat positieve elementen in het dossier worden genegeerd. De toestand van de hond was niet dermate zorgwekkend dat de hond moest worden overgedragen aan een derde. Zelfs indien er “in een eenmalig moment van zinsverbijstering” een “beweging” zou zijn geweest “die niet getolereerd kan worden”, dan nog toont dit volgens verzoeker niet aan dat de hond niet voldoende werd verzorgd of dat hij werd mishandeld.

24. In de laatste memorie repliceert verzoeker op het auditorsverslag. Hij zet uiteen dat de mogelijkheid tot keuze uit verschillende mogelijke bestemmingen geen vrijbrief mag zijn voor een willekeurige of onredelijke besluitvorming. Voorts zet verzoeker uiteen dat, in tegenstelling tot wat het auditoraat aanneemt, de bijzonder bewijswaarde van een proces-verbaal van politieambtenaren zich niet uitstrekt tot de inhoud van de getuigenverklaringen die daarin worden opgenomen. Het proces-verbaal heeft enkel bewijskracht tot het tegenbewijs is geleverd met betrekking tot de vastgestelde overtredingen. Volgens rechtspraak van het Hof van Cassatie heeft deze bijzondere bewijswaarde enkel betrekking op de materiële en zintuiglijke vaststellingen. Verzoeker benadrukt nog dat hij niet van de Raad van State verlangt dat deze zich in de plaats stelt van het bestuur, maar dat er een kennelijke wanverhouding bestaat tussen de ernst van de beweerde feiten en de zwaarte van de genomen maatregel. Voorts herhaalt verzoeker op parafraserende wijze wat hij in eerdere procedurestukken aanvoerde.

Beoordeling

25. Een schending van het redelijkheidsbeginsel (of van het evenredigheidsbeginsel, dat er een bijzondere toepassing van is) als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur, veronderstelt dat het bestuur bij het nemen van de

beslissing onredelijk heeft gehandeld, met andere woorden dat zij de haar toegekende discretionaire beoordelings- of beleidsvrijheid onjuist heeft gebruikt. Van een schending van het redelijkheidsbeginsel (en van het evenredigheidsbeginsel) kan slechts sprake zijn wanneer een beslissing, waarvan is vastgesteld dat ze berust op deugdelijke grondslagen, inhoudelijk dermate afwijkt van het normale beslissingspatroon of, nog, er een zodanige wanverhouding bestaat tussen die motieven en de inhoud van de beslissing, dat het niet denkbaar is dat een ander zorgvuldig handelend bestuur in dezelfde omstandigheden tot die besluitvorming zou komen of die beslissing zou nemen. De Raad van State is in de uitoefening van zijn wettigheidstoezicht enkel bevoegd om, desgevraagd, na te gaan of het bestuur op grond van de juiste en correct beoordeelde feitelijke gegevens, in redelijkheid tot de bestreden beslissing is kunnen komen. Het komt de Raad van State evenwel niet toe zijn beoordeling in de plaats te stellen van die van het bevoegde bestuur.

De Raad van State gaat bij de beoordeling van de redelijkheid of de evenredigheid van de bestreden beslissing uit van de feiten zoals ze blijken uit de bestreden beslissing en waarvan verzoeker de onwettigheid niet heeft aangetoond, getoetst aan de door verzoeker in het middel aangevoerde argumenten die volgens verzoeker doen blijken dat de bestreden beslissing het redelijkheids- of het evenredigheidsbeginsel miskent.

In de mate dat verzoeker ook de schending van het proportionaliteitsbeginsel aanvoert, stelt de Raad van State vast dat verzoeker daaraan geen andere invulling geeft dan de hiervoor geschetste draagwijdte van het redelijkheids- en het evenredigheidsbeginsel.

26. Uit de draagwijdte van het redelijkheids- en het evenredigheidsbeginsel volgt dat de toets van de bestreden beslissing aan deze beginselen van behoorlijk bestuur vertrekt van de feiten zoals ze blijken uit de bestreden beslissing en waarvan verzoeker de onwettigheid niet heeft aangetoond. Uit de beoordeling van het derde en het eerste middel is gebleken dat verzoeker niet aantoont dat de bestreden beslissing niet afdoende formeel gemotiveerd is noch

dat ze het resultaat is van een onzorgvuldige besluitvorming. In de mate dat verzoeker in het tweede middel opnieuw op basis van dezelfde argumenten de materiële grondslag en de formele motivering van de bestreden beslissing in vraag stelt, wordt verwezen naar de beoordeling van het derde en het eerste middel.

27. In de mate dat verzoeker verwijst naar de door hem bijgebrachte verklaringen van derden en foto's, waaruit volgens hem blijkt dat hij goed voor de hond zorgt, stelt de Raad van State vast dat die verklaringen en foto's niet volstaan om de vaststellingen gedaan door de verbalisanten en de getuigenverklaringen die zich in het administratief dossier bevinden, te weerleggen. Uit het dierenartsverslag blijkt inderdaad dat de hond geen blijk gaf van zware verwaarlozing of ernstige mishandeling – hij werd enkel “te mager” bevonden – maar noch dit verslag noch de door verzoeker bijgebrachte stukken zijn onverenigbaar met de vaststellingen die tot de bestreden beslissing hebben geleid.

28. Hiervoor werd reeds gesteld dat uit de formele motivering van de bestreden beslissing blijkt dat de vaststellingen, dat verzoeker de hond stampt en mishandelt, de dragende motieven zijn van de bestreden beslissing (zie *supra*, nr. 11). Verzoeker maakt niet aannemelijk dat in het licht van die motieven – waarvan hij de onwettigheid niet heeft aangetoond – het niet denkbaar is dat een ander zorgvuldig handelend bestuur in dezelfde omstandigheden tot dezelfde bestemmingsbeslissing zou komen. Het is niet omdat een bestuurshandeling streng is, dat ze onredelijk of onevenredig is. Het komt overigens de Raad van State niet toe om in de plaats van het bevoegde bestuur te beoordelen wat de meest gepaste maatregel is.

29. In de mate dat verzoeker kritiek uit op de beslissing tot inbeslagname, merkt de Raad van State op dat die kritiek niet tot de nietigverklaring van de bestreden bestemmingsbeslissing kan leiden. Niet alleen is de beslissing tot inbeslagname niet aangevochten, ze is inmiddels in toepassing van artikel 42, § 3, van de wet van 14 augustus 1986 ‘betreffende de bescherming en het welzijn der dieren’, zoals van toepassing ten tijde van het nemen van de

bestreden beslissing, ook van rechtswege opgeheven ingevolge het tot stand komen van de bestreden beslissing.

30. In de mate dat verzoeker in zijn laatste memorie nog toelicht wat de bijzonder bewijswaarde van een proces-verbaal precies inhoudt, wordt verwezen naar wat desbetreffend hiervoor werd geoordeeld (zie *supra*, nr. 13).

31. Uit wat voorafgaat, volgt dat het tweede middel niet gegrond is.

V. Kosten

32. Het rolrecht werd door verzoeker tweemaal betaald. Het teveel betaalde rolrecht van 224 euro dient te worden terugbetaald.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt het beroep.

2. Verzoeker wordt verwezen in de kosten van de vordering tot schorsing en van het beroep tot nietigverklaring, begroot op een rolrecht van 400 euro, een bijdrage van 48 euro en een rechtsplegingsvergoeding van 924 euro, die verschuldigd is aan de verwerende partij.

3. Het door verzoeker teveel betaalde rolrecht, ten bedrage van 224 euro, dient te worden terugbetaald.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, op negenentwintig juni tweeduizend zesentwintig, door de Raad van State, XIIe kamer, samengesteld uit:

		kamervoorzitter,
	,	staatsraad,
	,	staatsraad,
bijgestaan door		
	,	griffier.

De griffier

De voorzitter